N^{RE} 119

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 4 Października v. s. 1820 roku

Obserwacye meteorologiczne.	Czas obserwacyi		Wysokość Barom.	wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmia. w powie.
	dn. 2	średnia.	27 cal. 10,0 lin.	+ 2,17 stopn.	Zachodni	Pogoda
	dn. 3	średnia.	27 — 9,47 —	+ 9,83 —	Połódniowy	Pogoda
	dn. 4	godz. 6	27 — 6,5 —	+ 5,75	Połódniowy	Pochmurno

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, dnia 7 października. Wczoray, dnia 6 b. m. w godzinach rannych, woyska wszelkiey broni, stojące tu na osadzie i w okolicy, odbyły popis z ogniem na polach pod *Warszawą*. Nayjaśnieyszy Cesarz i Król, przybywszy tam około godziny 9tey w towarzystwie Jego Cesarzewiczowskiey Mości, Wielkiego Xiążęcia *Konstantego*, objechał z Nim wszystkie linie, a potém zaczęły się ćwiczenia i obroty każdey broni właściwe, które kilka godzin trwały. Naypięknieysza pogoda sprzyjająca temu popisowi, ściągnęła mnóztwo widzów płci obojey i wszelkiego stanu, w pojazdach, konno i pieszo.

Wczoray po nabożeństwie w kaplicy dworskiey, na które udał się N. Pan o 9 rano, były zwyczayne pokoje u Dworu. Tegoż dnia był u N. Pana obiad dla woyskowych aż do majora.

Następca tronu niderlandzkiego Xiążę Oranii, a szwagier N. Pana, zjechał tu wczoray. N. Pan wysłał był naprzeciw niego Jenerała Hrabiego Czerniszewa.

SEYM KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Posiedzenie dnia 7 października.

Senat.

Od dnia 22 z. m. dziś dopiero po raz pierwszy zebrał się senat na posiedzenie publiczne; wprowadzony i rozbierany projekt do statutu organicznego o senacie na posiedzeniu dnia 22 września, dzisiay, poprawiony podług uwag izby senatorskiey, przyszedł pod jey ostateczne roztrzygnienie.

JW. Referendarz rady stanu *Grabowski* wnosił poprawny projekt do izby, i zmiany jakie w nim zaprowadzone zostały, wykazał.

Odczytał projekt ten sekretarz senatu, poczém JW. Stanisław *Potocki*, jako prezes, udzielał głosy JWW. Senatorom, którzy prawie wszyscy uwagi swoje nad toczącym się projektem czynili. W końcu JW. radca stanu *Koźmian* na uwagi ogólne nad projektem odpowiadał.

Po zamkniętey dyskussyi, gdy przystąpiono do kreskowania, okazało się kresek 26 przeciwko 17, większością zatém 9 kresek projekt przyjęty został.

GALICYA.

Stany Królestwa naszego zgromadzą się na seym w październiku. Dla uzupełnienia wakujących w wydziale stanowym trzech mieysc, nastąpi wybór jednego ze stanu duchownego obrządku greckiego z rzymskim połączonego, jednego ze stanu magnatów, a trzeciego ze stanu rycerskiego. Każdy z tych deputowanych będzie na lat 6 wybrany. Deputowany duchowny mieć będzie roczney pensyi 1000, a deputowani ze stanu magnatów i rycerskiego po 2000 zł. reńskich.

PRUSSY.

Berlin, dnia 30 września. Xiążę Pruski *Fryderyk* i Xiążę *Cumberland* wyjechali ztąd do *Dessau*.

NIEMCY.

Od brzegów Menu, dnia 24 września. Xiążę *Metternich* napisał list do Barona *Berstett*, Ministra Wielkiego Xiążęcia Badeńskiego. Oświadcza w nim, jak dwor austryacki uważa obecny polityczny stan Niemiec. Wyraża między innemi: „Utrzymanie tego, co istnieje, powinno bydź pierwszém i ważném staraniem Monarchów. Rozumiemy zaś przez to nie tylko dawny porządek rzeczy, chwalebnie w niektórych krajach utrzymywany, lecz nawet wszystkie nowe a prawnie wprowadzone odmiany." W końcu pisze: „Prawidła, jakich rządy niemieckie daley trzymać się mają, mogą bydź w kilku słowach objęte: 1) Ufać trwałości pokoju w Europie i jednostayności zasad, któremi się sprzymierzone Mocarstwa powodują; 2) dawać pilną baczność na własny swóy systemat administracyi; 3) stale utrzymywać prawne zasady istniejących ustaw, z mocném postanowieniem dzielnego i rostropnego ich bronienia przeciwko wszelkiemu zamachowi; 4) poprawić celnieysze wady tych ustaw, gdy zachodzą gruntowne powody; 5) w przypadku niedostateczności środków, odwołać się do pomocy związku, którey każdy członek jego ma święte prawo żądać, a która podług teraźnieyszych układów odmówioną bydź nie może."

Seym królestwa saskiego rozpocznie się w *Dreznie* d. 15 października. Marszałkiem jego mianowany jest Hrabia *Bunan Dalen*.

AUSTRYA.

Obróty wojenne woyska naszego zebranego w obozie pod Pest w Węgrzech rozpocząć się miały d. 19 września w obecności Cesarza, bawiącego z Cesarzową w Budzie.

Łatwo było temu, kto nad rzeczami zastanawiać się umie, przewidzieć, iż Austrya woysko swoje do Włoch wyprawi. Każdy strze-

że, jak może, domu swojego, gdy się w sąsiedzkim pali. Zdaje się jednak, iż woysko nasze pozostanie w krajach austryacko-włoskich, i chyba tylko mocne zaburzenia w całych Włoszech stałyby się powodem do wkroczenia tego woyska w cudze granice.

FRANCYA.

Paryż dnia 20 września. Hrabia *Deseze* stawił d. 18 b. m. deputacyą od rybaczek z *Bordeaux* przed Królem. Monarcha przyiął ią łaskawie.

Zbliża się czas połogu Xiężney *Berry*, która jednak często się przechadza. Kanclerz Francyi, oraz Xiążęta *Richelieu*, *Coigny* i *Albufera*, podpiszą akt urodzenia dziecięcia. Pierwsi dway naięli tym końcem szczupłe mieszkanie niedaleko pawilonu *Marsan*, gdzie sypiać będą aż do połogu. Jeśli urodzi się syn, wiadomość ta ogłoszona będzie we wszystkich zamkach i twierdzach 24 wystrzałami z dział, a 12stą jeśli będzie córka.

Na pogrzebie Xiążęcia *Gdańskiego* (*Lefebvre*), Xiążę *Treviso* miał mowę. Ciało pochowano na cmentarzu *Pere Lachaise*, o 4 stopy od grobu *Masseny*, a niedaleko zwłok marszałków *Perrignon* i *Serrurier*. Marszałek *Lefebvre* urodził się d. 25 października 1756 w *Ruffac* w Alzacyi; maiąc lat 18 zaciągnął się do woyska; był roku 1789 sierżantem w gwardyi, wsławił się podczas rewolucyi, postępował szybko na wyższe stopnie, i w roku 1794 został jenerałem dywizyi. Syn jego, jedynak, poległ w kampanii Rossyyskiey. Roku 1807 otrzymał buławę marszałkowską i tytuł Xiążęcia.

Umarł tu także baron *Davoust*, marszałek polny, młodszy brat marszałek *Davousta*, Xięcia *Eckmühl*.

W *Nantes* zaszły nowe rozruchy. Znieważono Pana *Barbier*, deputowanego z prawey strony. Zwierzchność usiłowała powściągnąć bezprawia; a że zgromadzony lud nie chciał się rozeyść, kazano więc żandarmom strzelać do niego. Raniono blizko 60 ludzi, lecz nikogo nie zabito.

Uwięziono tu znowu 7 osób, i do więzienia opactwa zaprowadzono. Między niemi jest 5 woyskowych. Rząd niderlandzki kazał ich poymać w *Bergen* i oddać rządowi naszemu.

Gazeta departamentu *Cote d'Or* donosi, iż niedawno w *Dijon* przylepiono na murze kartki zachęcające do buntu. Nie wyśledzono jeszcze sprawców. Dały się także widzieć kartki z napisem: *śmierć liberalistom! precz z konstytucyą! niech żyie Król!*

Jenerał *Rapp* wyiechał do departamentu *wyższego Renu*, dla wyśledzenia różnych osób podeyrzanych o należenie do ostatniego spisku.

W pałacu Bourbon, gdzie izba deputowanych miewa obrady, rozprzestrzeniaią jey salę z przyczyny, że na przyszłość więcey będzie deputowanych. Posąg Henryka IV umieszczony będzie w sali konferencyonalney, a naprzeciw niego, popiersie kolosalne zmarłego Xięcia Berry.

Po wielu już departamentach ukończone są listy członków zgromadzeń wybierczych.

Na rozkaz kommissyi izby parów, jako naywyższego sądu w sprawie spiskowych, poymano w Paryżu gardystę przybocznego królewskiego, jako wspólnika spisku odkrytego d. 19 sierpnia. Prokurator jeneralny tegoż sądu badał znowu pułkownika Sauset, poczem odesłał go do więzienia.

Głośny teraz w sprawie królowey angielskiey Baron Pergami, a nie Bergami, napisał w rzeczy samey pamiętniki o sobie, które wyszły już na widok publiczny, i są na sprzedaż u xięgarzy paryzkich.

Xiężna *Berry* urodziła d. 29 września syna, któremu Król francuzki nadał tytuł *Xiążęcia Bordeaux*.

WŁOCHY.

Neapol, dnia 5 września. Dnia 2 b. m. wypłynęła ztąd eskadra do Sycylii, złożona z okrętu liniowego *Capri*, fregaty *Amalia*, korwety, 2ch polakrów i 14 brygantyn. Nazajutrz udało się tam także 6 statków kanonierskich i statek bombardyerski. Znayduią się na nich żołnierze lądowi, którzy złączą się z posłaném dawniey woyskiem, i działać będą przeciwko powstańcom. Jenerał *Pepe* został upoważniony do zwołania deputowanych ze wszystkich miast sycylijskich, aby dokładniey wymiarkował życzenia mieszkańców względem niepodległości. Jeśliby większość ich oświadczyła się za odłączeniem od *Neapolu*, w tym razie ma ułożyć się względem stosunków między obu krajami.

Donoszą z *Messyny*, iż obywatele w *Trapani* dali nowy dowód męztwa. Oddział złożony z 600 palermitanów, i włościan, popełniał rozmaite bezprawia w okolicach *Trapani*. Uwiadomieni o tém obywatele w *Trapani*, natychmiast się uzbroili, uderzyli na palermitanów, zabili ich przeszło 300, a resztę w niewolą zabrali, 2,000 woyska przybyło z *Messyny* do *Katanii*, i wspólnie z tamecznemi mieszkańcami ruszyło ku *Caltagirona*, dla oswobodzenia tego miasta od palermitanów. Junta sycylijska podzieliła wyspę na 4 dywizye woyskowe. Miasto *Corne* przystąpiło do sprawy palermitanów.

Ukończyły się w naszém królestwie wybory deputowanych do parlamentu, a wszędzie świątłych, mianowicie zaś literatów wybrano. Nie przepomniano o żadnym z tych, którzy wydali pisma przychylne oyczyźnie i dobru publicznemu. Między wybranymi w prowincyi neapolitańskiey są: kardynał Firrao, jenerał Begani, sławny obroną Gaety w roku 1815; kapitan okrętowy Bauzan, zaszczyt morskiey siły naszey: Melchior Delfico, nader biegły w ekonomii polityczey: Galdi, były dyrektor oświecenia publicznego, autor wyborney historyi hollenderskiey; biskup Pellicia, sławny literat; półkownik Visconti, autor naylepszey karty jeograficzney morza adryatyckiego.

Duchowieństwo nasze tchnie powszechnie patryotyzmem. Nie masz w całem królestwie kazalnicy, z któreyby plebani nie mówili do ludu o przywiązaniu do konstytucyi, i o niepodległości narodowey.

Junta palermitańska w Sycylii kazała ogłosić opis bitwy przy górze Babaurra, i zdobycia miasta Caltanisetta. Górę tę panuiącą nad tém miastem opanowali byli palermitanie; ale ich z ney spędzili mieszkańcy Caltanisetta właśnie wtedy, gdy się strony umawiały względem poddania miasta, a do układów w tey mierze użyty był xiądz Anzalone dominikan. Podane przez niego warunki były takie: 1) wydanie parlemitanom intendenta Gallega, prezydenta Tomminelli i podpółkownika Chitardi, mianych za podżegaczów oporu; 2) zapłacenie parlemitanom przed upłynieniem 24 godzin 20,000 uncyy (450,000 zł. pol.) z którey jednak 4,000 uncyy odstąpili. Czterestu mieszkańców Caltanisetta uderzyło było znienacka na oddział palermitański zaymuiący lewą górę, z którey zmusili go ustąpić. Dominikan ów był w wielkiém niebezpieczeństwie, lecz dowódcy palermitańscy wzięli go pod swą opiekę. Na-

zajutrz, uderzyli nawzajem parlemitanie w większey sile. Trzysta mieszkańców poległo, a 30 palermitanów, lecz liczba ranionych z obojey strony nierównie była większa. Przez całą noc rabowali miasto Gerylasowie, które przy tém i zapalili.

Poymano i sprowadzono do Palermy biskupa Sergio w Cefalu, obwinionego, iż stanął na czele powstania w tém mieście za rządem neapolitańskim, które lądowe i morskie woysko na szalupach kanonierskich przysłane uśmierzyło.

Włochy, dnia 14 września. Zaburzenie umysłów daje się postrzegać w kraju papiezkim; popełniają tu i ówdzie bezprawia, lecz w ogólności mówiąc, spokoyność publiczna nie jest przerwaną. Jeden z naysławnieyszych *Karbonarów* (Węglarzy) w *Rzymie*, adwokat *Riccioni*, został osadzony w więzieniu. Między papierami jego znaleziono odezwę przeciwko tyranom.

Słychać, iż Król Sardyński postawi 50,000 woyska swego na stopie woienney.

WYSPY JOŃSKIE.

Listy z *Korfu* donoszą o buncie na wyspie *Zante*, i niezwłoczném jego przytłumieniu. Związek między 7mią wyspami jońskiemi doznaje trudności z powodu krążenia 13 okrętów tureckich. Spodziewaią się także w *Korfu* przybycia *Aly* Baszy *Janiny*.

HISZPANIJA.

Madryt, dnia 11 września. Kommissya prawodawcza zdała dnia 9 b. m. stanom sprawę o stronnikach *Józefa Bonapartego*, radząc, aby im zabrany majątek powrócono, i wszystkich praw obywatelskich używać dozwolono. Tegoż dnia obrały stany Hrabiego *Torreno* prezesem swoim na mieyscu Pana *Giraldo*, który ten urząd od dnia 9 sierpnia piastował.

Słychać, iż jeszcze przed rewolucyą neapolitańską, stany tuteysze posłały tamecznemu Królowi exemplarz konstytucyi, z listem obeymującym prośbę, aby ją także przyjął dla siebie i narodu swego. Monarcha ten jest następcą tronu hiszpańskiego, jeśliby panująca dziś linia wygasła. Gdyby więc odrzucił konstytucyą, tém samém zrzekłby się prawa do korony Hiszpańskiey. Niewiadomo dotąd, co na to Król neapolitański odpowiedział.

Włościanie kilku gmin w Kastylii schwytali pewną liczbę uzbrojonych powstańców. Dowiedziawszy się o tém Monarcha, nagrodził ich uwolnieniem na pewne lata od opłaty podatków.

Czytamy w jedney z tuteyszych gazet, iż stany arragońskie oświadczały niegdyś Królowi w dzień jego koronacyi i wykonania mu przysięgi wierności: *My równi tobie ludzie, zrobiliśmy Cię Królem naszym, pod warunkiem, abyś praw naszych przestrzegał; w przeciwnym razie, uwolnimy się także od obowiązków naszych.*

Zpomiędzy wychodzących teraz pism peryodycznych w Hiszpanii, celnieyszemi są następujące: 1) *Miscelanea*, 2) *Universal*, 3) *Cenzor*, który od kilku sławnych uczonych jest wydawany, 4) *Mochuelo literario* (Sowa literacka), 5) *Cartas de un probrecito holgazan* (Listy biednego próżniaka), 6) *Minerwa*, 7) *Gaceta del Gobierno* (Gazeta rządowa), która jest uważana za dziennik urzędowy i zajęła mieysce dawnieyszey gazety madryckiey; 8) *Diario de las Cortes* (Dyaryusz stanów). Kilku także uczonych xięży postanowiło wydawać *Kronikę religiyną*.

Na sessyi dnia 4, Pan Alvarez Guerra utyskiwał, iż stany przyymują petycye i adressa od członków towarzystw, których konstytucya nie uznaje; radził przeto uchwalić prawo urządzające: kiedy i jak mogą się obywatele na obrady polityczne zgromadzać. Poparł go Pan Calatrava, mówiąc, iż prawdziwi liberaliści umieją rozróżniać wolność od anarchii. Lecz, że stany nie są uwiadomione urzędownie o czynach, do których się podany wniosek stosuje, żądał, ażeby ministrowie wezwani byli, dla zdania sprawy o nadużyciach, jakie w towarzystwach patryotycznych mogą zachodzić, i dla doniesienia, czyli rząd uznał te towarzystwa. Nadbiegli niebawnie ministrowie spraw wewnętrzych, morski, i osad zamorskich; ale nim który z nich mógł głos zabrać, Pan Garelli powstał przeciw towarzystwom patryotycznym. Przyznał wprawdzie, iż znaczne przysługi uczyniły, pomógłszy do zaprowadzenia konstytucyi; lecz sądzi, iż powinny były ustać, skoro już konstytncya ma moc swoję. Tey i innym jeszcze uwagom Pana Garelli przyznał słuszność minister spraw wewnętrznych. Ale że nie był przygotowany do dania żądanego objaśnienia, radził wyznaczyć kommissyą do roztrząśnienia wniosku powyższego mówcy. Co się tycze rozruchu dnia 3 wieczorem, powiedział minister, iż rząd nie ma dostatecznych dowodów na osądzenie: czyli ten rozruch jest trefunkowy, lub też ma związek z towarzystwami patryotycznemi. „Że te towarzystwa (rzekł minister) mogą sobie przywłaszczać to, czego nie powinny, przytoczę tylko następujący przykład: Do stanów jedynie należy wyrzec względem losu 69 byłych deputowanych, którzy podpisali oświadczenie roku 1814. podane Królowi przeciw konstytucyi roku 1812. Wszakże, kilka towarzystw patryotycznych wyrzekło trybem używanym przez stany, iż ci deputowani są zdraycami oyczyzny. Jest to nowy dowód, iż my Hiszpanii, jesteśmy jeszcze nowicyuszami w zawodzie wolności, i że mamy bardzo wiele nawyknienia do samowolnego rządu." Zakończył minister radą, aby w tey mierze zapadło prawo stosowne.

Hrabia Toreno, wiele znaczący co do zdania w stanach, mniemał, iż w ostatnich wypadkach niewczesna gorliwość liberalistów więcey złego uczyniła, niż nieukontentowanie służebników, i że tak postępująo nadal towarzystwa patryotyczne, doprowadziłyby oyczyznę nad przepaść. Opisał burzliwe sessye tych towarzystw, palących dzienniki i pisma, w których kto jest przeciwnego im zdania. Skończyła się ta sessya na mianowaniu kommissyi, którąby wygotowała projekt prawa urządzającego towarzystwa patryotyczne.

Rząd widząc się wspartym przez znaczną większość w stanach, wziął się zaraz do powściągnienia sprawców nieładu. Minister woyny dnia 5 z rana kazał poprzylepiać wszędzie odezwę przeciw chcącym spokoyność publiczną naruszyć, i posłał jenerałowi Riego i kilku innym, wiadomy rozkaz udania się do miast wyznaczonych. Adjutanci zaś tego jenerała podali do dzienników oświadczenie, w którém wyznali, że oni pieśń *Traga la perro* śpiewać w teatrze zaczęli; lecz upewnili o czystości patryotyzmu swojego, i prosili o przebaczenie im w tey mierze. Jenerał Riego przysłał stanom na sessyą dnia 6 list z mową. W liście wyraził, iż gdy mu dano rozkaz wyjechania niezwłocznie do Ovedo, nie mógł więc

(1)

stanąć przed kratkami zgromadzenia, i mieć mowy do niego; tę przeto nadesłał do bióra. Czytano ją, w którey przywiódł zasługi swoje, i pobudki żądania od rządu, aby cofnął rozkaz przeniesienia woyska z wyspy Leon na różne stanowiska: zapewnił, że ani on, ani żaden z woyska kadyxkiego nie mieli wcale myśli uważania się za jedynych obrońców wolności, ani zbrodniczego zamysłu wprowadzenia nowego porządku rzeczy, przeciwnego systematowi konstytucyynemu; że ufny w dobre sumnienie swoje, oddala się na osobność, ale zawsze będzie gotów bronić oyczyzny, gdyby usług jego potrzebowała. Prezez stanów P. Flores Estrada, jeden z naygorliwszych liberalistów, po przeczytaniu tey mowy, uwielbił wysoce jenerała Riego, wychwalał jego przysługi i przywiązanie do konstytucyi. Zaraz kilku deputowanych przybiegło do bióra dla zapisania wniosków swoich, zmierzających do tego, aby domagać się od rządu przyczyn rozpuszczenia woyska wyspy Leon, usunięcia jenerała Riego, i użycia wszelkich środków w dziach ostatnich. Tu się wszczęły spory między deputowanymi; wszakże wszelkie wnioski obstających za jenerałem Riego usunięte zostały znaczną bardzo większością — Na sessyi d. 7 minister spraw wewnętrzych dał objaśnienie względem świeżych zdarzeń; ale tém zakończył, iż gruba zasłona pokrywa jeszcze prawdziwe znaczenie tych zdarzeń. Usprawiedliwiał potém minister postępek rządu z jenerałem Riego. Powiedział, iż rząd jedynie przez ostróżność, aby woysko wyspy Leon nie padło ofiarą morowey zarazy, która się w Andaluzyi ukazała, chciał je stamtąd wyprowadzić. Że się temu dowódca jego jenerał Riego opierał, Król poczytał za rzecz przyzwoitą posłać go do Oviedo, nie za karę, ale żeby mu dał poznać, iż rozkazy rządu powinny bydź szanowane. Stronnicy jenerała w stanach podawali znowu różne wnioski, ale wszystkie większość usunęła. Na sessyi dnia 9 kommissya prawodawcza zdała sprawę względem projektu prawa tyczącego się hiszpanów, którzy byli stronnikami rządów Józefa Bonapartego, i wnioskowała, ażeby wszyscy przywróceni byli do majątków i używania praw obywatelskich. Stany odłożyły do dnia następującego wyznaczenie dnia na rozważenie tego projektu. Na teyże sessyi obrano prezesem stanów, którego co miesiąc wybierają, Hrabiego Toreno.

Po wyjeździe jenerała Riego i jego wspólników zupełna w Madrycie powróciła spokoyność, i użyte środki ostróżności ustały. Na trzy dni przed wyjazdem podał on do dziennników poniższy list, który do dowódców woyska na wyspie Leon będącego napisał:

„Kochani towarzysze i przyjaciele moi! przybyłem do stolicy ożywiony temiż, co wy uczuciami, i działający zawsze według prawideł, jakie mi one przepisują, a które mię do bronienia dobrey sprawy przywiodły. Oto tak działałem. Dwakroć z królem rozmawiałem. Za drugim razem miałem sposobność otworzenia mu głębi serca mojego co do istotnego punktu, który mię skłonił do wyjechania potajemnie z główney kwatery. Powiedziałem mu, iż jedynym celem podróży mojey była spokoyność oyczyzny, a mianowicie osoby jego, i utwierdzenie tronu; iż tym sposobem chciałem uniknąć nieszczęść, któreby zrządzić mogły w stolicy mylne wieści, rozsiane względem nieposłuszeństwa naszego i widoków, jakoby przeciwnych szczęśliwemu przywróceniu systematu konstytucyynego, do którego Król przystąpił, a od którego chwała nasza, i przyszła szczęśliwość zależą. Powiedziałem mu między innemi rzeczami, iż zdaniem mojém, rozkaz rozpuszczenia woyska naszego nie jest polityczny; iż niszczy zaufanie dowodców i żołnierzy składających toż woysko, jako też i zaufanie narodu, wzniecając powątpiewanie o szczerem postępowaniu władzy wykonawczey. Lubom się nie tłumaczył Królowi zupełnie w powyższy sposób, wszelako dałem mu to należycie poznać. Powiedziałem mu jeszcze, iż nie jestem godzien tak znakomitego stopnia, jaki mi dano, stopnia dowódcy naczelnego w Galicyi, i że mianowanie nań wzbudziłoby zawiść w walecznych woyskowych, po którychbym tam dowodził, a mianowicie w naczelniku politycznym (prefekcie) Panu Agar, który na ich czele umiał utrzymać dobry porządek w tey ważney prowincyi, gdy chwile były krytyczne; iż przychylność jego do systematu konstytucyynego i przywiązanie do rodziny królewskiey naymnieyszey wątpliwości podlegać nie mogą. Do tych przyczyn przydałem ważnieyszą, jako to, iż lud i woysko Andaluzyi pragną, abym w tym kraju na czele woyska pozostał. Król wysłuchał mię uprzeymie, wynurzył w jak naypochlebnieyszych wyrazach dobre swe zdanie o szlachetności uczuć moich, dodawszy, iż lubo nie chce odmienić wydanych rozkazów, nieposłuszeństwo atoli moje nie sprawiło w nim niesmaku. Miałem także długą rozmowę z ministrami, a w taki sposób z nimi mówiłem, w jaki przełożenie moje Królowi uczyniłem. Wyrzuciłem im tylko, iż rządzą wbrew opinii narodu i woyska; powiedziałem, że moje i żołnierzy moich widoki dobro jedynie oyczyzny mają na celu. Nadewszystko, obstawałem za potrzebą zachowania woyska wyspy San-Fernando (Leon), pod nazwiskiem woyska obserwacyynego; żeby jeden z nas dowodził w prowincyi sewilskiey, drugi w kadyxkiey, a ja miałbym dowództwo morskie, mogące się składać z 7 bataliionów. Nie opiszę wam, jak mię w stolicy przyjęto. Cała moja ambicya polega na obronie kraju mojego, i Króla konstytucyynego. W chwili zaburzenia teraz umysłów, ja, jako wierne narzędzie władzy wykonawczey i prawodawczey, nie uczynię kroku, któryby nie miał za cel tego tylko, com sobie od dnia 1go czerwca zamierzył, a coście widzieli, umrzeć jeśliby potrzeba, za świętą sprawę nowych ustaw naszych konstytucyynych. Od tego zaś zależy szczęśliwość moich, współobywatelów, moich towarzyszów broni, zgoła, całey Hiszpanii.” Dan w Madrycie 3 września 1820 roku.

podpisano: *Riego*.

PORTUGALIA.

Lisbona d. 6 wrześ. Panuie tu jeszcze spokoyność a rząd używa ciągle środków do jey utrzymania.

Posłano ztąd władzom sądowym i innym krajowym: 1) odezwę rejencyi z d. 1 b m. względem zwołania stanów (*Cortes*) królestwa, które w r. 1687 rozpuszczono; 2) list Hrabiego *Amarente*, dowódcy woyska w prowincyi *Tra los Montes* do tymczasowego naczelnego wodza, zapewniając go o wierności i przywiązaniu do prawego rządu; 3) podobny list jenerała porucznika *Marellino de Vittoria*, dowódcy woyska wprowincyi *Beira*; 4) odezwę Hrabiego *Amarente* do wiernego i zacnego ludu w prowincyi *Tra los Montes* z d. 26 sierpnia, zachęcając go do obrony królestwa przeciwko rewolucyonistom.

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 118.

Wilno dnia 4 Października 1820 roku v. s.

Oświadczenie wdzięczności.

Lubo Człowiek poczciwy wypełniając obowiązki nieodstępne prawideł życia jego, nie ma widoku w dziełach swoich, żeby ci którym on dobrze czyni chwalili jego; doświadczający wszakże błogich owoców od ludzi moralnych nie sądzą się być winnemi, gdy czyny przykładne na znak wdzięczności Publiczności objawić odważają się. W sporze granicznym od naydawnieyszego czasu trwającym, między majątkami naszemi Kieytutany Kociełła, a Ambrożyszkami Jeleńskiego, użyci do promocyi interesu od pierwszego WJP. Jan Sakowicz, a od drugiey WJP Tadeusz Woynicki adwokaci subseliow Wileńskich, nie mając nic innego na widoku jak honor i zachowanie obywatelskiey spokoyności, przez swoje światłe rady i trafne udanie się do osób spór od dawna między sobą wiodących, przyłożyli się do pojednania tychże stron, zbliżywszy ich do położenia między sobą w majątkach wiekuistey ugodliwey granicy. Czyn taki wspomnionych w górze WW. Adwokatow jako nie nagrodzony niczym innym, prócz niewygasłey wdzięczności stron pogodzonych, zasługuje, żeby publiczności był ogłoszony roku 1820 7bra 28. Adam Kociełł Sędz. Gran. Gubern. Wileń. Gadon Jelenski Sędz. Graniczny Ptu Wileńskiego.

Ze takowe pismo może przyjąć Redakcya Kuryera Lit. poświadczam. Karol Romanowicz S. Gl.

PORTUGALIA.

Zwołane stany kraiowe w *Lisbonie* mają naypierwey podać Królowi prośbę, aby jak nayprędzey przybył do Europy. Wystawią mu powody zmiany rządu, i oświadczą chęć wstrzymania się do przybycia jego z nadaniem konstytucyi narodowi, czego jednak długo odwlekać nie można. Słychać, iż rząd tuteyszy posłał okręt do Brezylii, prosząc Króla, aby niezwłócznie powrócił. Rząd tymczasowy w *Oporto* miał toż samo uczynić.

Hrabia *Amarente* utrzymuje związek z jenerałem *Vittoria*, który dowodzi w połudnowey prowincyi. Przednia straż pierwszego stoi w *Amarente*. Dawniey jeszcze wzywano wspomnionego Hrabiego, aby należał do rewolucyi. Odrzucił tę propozycyą, i doniosł zwierzchności o uknowanym spisku, co było przyczyną, iż powstanie wcześniey wybuchnęło; miało zaś dopiero nastąpić d. 10 b. m. Hrabia *Amarente* jest młodszym bratem *Don Sylveira*, prezesa tymczasowey junty w *Palermie*.

Ciągnące ku tuteyszey stolicy woysko z *Oporto* wynosi blizko 12,000 głów, lecz jeszcze nie posunęło się za miasto *Abrantes*, które się za nową konstytucyą oświadczyło. Woysko opuściło po części marszałka *Pamplona*, który przeciwko niemu ruszył. Pewna liczba mieszkańców tuteyszych oświadczyła się także za rewolucyą.

Mieszka tu blisko 1000 anglików, a 95 oficerów jest w całém woysku portugalskiém.

Lord *Beresford* jenerał feldmarszałek woyska portugalskiego, udał się z *Lisbony* do *Rio-Janeiro*; chcąc donieść Królowi o rewolucyi hiszpańskiey. Powraca już i d. 7 lipca przybył do *Barbados*, zkąd na fregacie *Spartan* miał naprzód płynąć do Anglii, a potém do *Lisbony*. Król mianował go Xiążęcem Portugalii i Algarbii, oraz naczelnym wodzem woyska w Portugalii i Brezylii, z nieograniczoną władzą do interessów cywilnych i woyskowych.

Oporto dnia 3 września.

Bardzo wiele uzbrojonych ludzi przyłączyło się do woyska konstytucyynego.

Rząd tymczasowy tuteyszy wydał następującą odezwę do obywateli: „Otwartość jest pierwszą cnotą sprawiedliwego rządu; dowiecie się więc o wszystkiém, co wiemy i za pewność czego ręczyć możemy. Ci, którzy rządzili kraiem, oświadczyli, iż mało kto należy do zmiany dawnego stanu rzeczy, i że nikt nam posłusznym nie będzie. Wiecie, jak mocno się zawiedli, bo głos nasz szybko się na wszystkie strony rozlega. Nie mieycie żadney obawy. W *Lisbonie* uważają was jako bohatyrów i prawdziwych patryotów, a mieszkańcy tameczni, chcący was naśladować w porządku i spokoyności, z którémi niepodległość waszą ogłosiliście, czekają tylko na przybycie woyska, aby się podobnież oświadczyli. Obywatele w *Oporto*! mamy siły, mamy środki do poparcia sprawy naszey. Jest ona sprawiedliwą, jest sprawą sąsiadów naszych, Hiszpanów, i dla tego woysko ich zebrało się na granicy naszey w Gallicyi, gdzie stoi w pogotowiu do dania nam pomocy. Lecz chcielibyśmy, abyśmy własnym naszym usiłowaniom winni byli wolność, którą wkrótce cieszyć się będziemy. Wszakże nieprzyjaciele narodu radziby zaćmić sławę, która mu się słusznie należy. Obywatele! nie lękaycie się niczego! Bóg z nami!

(Następują podpisy).

DANIIA.

W Kopenhadze, podobnie jak roku przeszłego, o mało znowu nie przyszło do rozruchu z żydami; baczność jednak policyi potrafiła utrzymać spokoyność.

Z powodu tego czytamy w jednym z niemieckich dzienników względem wyrazu *Hep Hep*, którym roku przeszłego w Niemczech i Danii na żydów wołano, co następuje:

„Jan Teodor Sprenger, żyjący w połowie 17 wieku, w opisie Rzymu wydanym roku 1667, następującą czyni wzmiankę o tamecznych żydach: „Ani handlu, chyba rzeczami lichemi, staremi i wytartemi, niezdolni są prowadzić, o których sprzedaży, włócząc się tam i sam po ulicach, donoszą kupującym wyrazem hebrayskim *Hep*."

Kurs wileński na assygnaty od dnia 1 września: rubel srebrny, 3 ruble kopiejek 82½; czerwony złoty nowy rubli 11, kopiejek 66 stary rubli 11, kopiejek 47; imperyał 37 rubli 15, kopiejek.

Wolno Drukować Ignacy Reszka Radca Koleg. Kom. Cenz. Czł. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

Uwiadomienie.

1 Litewsko Wileński Gubernialny rząd, stosownie do postanowienia swoiego w dniu 24 7bra i teraźnieyszego roku nastałego, padaie do wiadomości, iż w tymże Rządzie nayduje się formalna kopia dokumentu ugodliwego na zgromadzeniu kredytorow JW. Graffa Ogińskiego 3 julii 1818 roku zawartego, i że każdy życzący mieć z takowego dokumentu kopią, za podaniem o tym do Rządu prośby, z dołączeniem 16 arkuszy herbowego papieru i pieczętnych poszlin, niezwłócznie oną otrzyma. Dat 1820 roku 7bra 30 dnia. Sowietnik Wincenty Ławrynowicz A. Wierzbicki Tytular. Sowiet. Franciszek Perzanowski Stoła naczalnik.

---

1. Niżey podpisany ma honor zawiadomić szanowną Publiczność, iż teraz w domie W. Damańskiego na imbarach pod N. 44 przy zieloney aptece ma swoje mieszkanie i razem zawiadomić tych, ktorzy okulary lub inne szkła optyczne mieć zechcą, aby raczyli osobiście znaydywać się u mnie, gdyż po należytym tylko wyexaminowaniu wzroku trafnie i do użycia naywybornieysze szkło robić mogę.

Karol Fleyszman Optykarz.

---

2. Uwiadamia się Szanowną Publiczność, iż w handlu Kadenacego na Ulicy Wielkiey pod N. 71, został otworzony Magazyn różnych Strojow Damskich, oraz innych towarow za jak nayprzyzwoitszą cenę.

Przedaż.

3. Gdy opieka sukcessorów zeszłego Ludwika Umbehauma, za weyściem z prośbą do magistratu Wileń., otrzymała w tymże sądzie rezolucyą, żądaniom swoim odpowiednią, mocą więc takowey na dniu 24 września 1820 roku zapisaney, niżey podpisany, że wszelką ruchomość po tymże Umbehaumie pozostałą (w jakowym ogólnym nazwaniu zawierają się: srebra, kleynoty, pojazdy, garderoba, sprzęt gospodarczy, i dalsze artykuły) ciągle dnia każdego, począwszy od dnia 4 października bieżącego roku oprócz dni świątecznych i tabelnych zrana od godziny 9 do 12, a z południa od 3 do 6 w domu tegoż Umbehauma, leżącym na Wileńskiey ulicy nieopodal Zielonego Mostu pod N. 787 wyprzedawać z publicznego targu za gotowe pieniądze będę; niniejszym zawiadamiam. Roku 1820 miesiąca września 25 dnia. Jan Buksza R. M. W.

---

2. W domu Towarzystwa dobroczynności jak w latach poprzedzających wyrabia się wata w dobrym gatunku, a przedawaną jest w sklepie tegoż domu za pomierną oznaczoną cenę.

Podrad.

2 Zwierzchność Seminaryum Gł. przy Cesarskim Wileńskim uniwersytecie, stosownie do myśli Rady tegoż seminaryum postanowiła przez niniejszą awizacyą wezwać do licytacyi przez publiczny targ dostarczenia mięsa, piwa i mleka dla zgromadzenia alumnow tegoż Seminaryum, za opłatą z dołu miesięcznie lub kwartałami nastąpić mającą, przeto życzący wziąść takowy podrad mogą z brać się w terminach następnych to jest 30 września 6 i 11 października do Seminaryum Głównego dla zawarciaumowy z niżey podpisanym Regensem.

X. Jan Leśniewicz Kanonik Wileński Regens Gł. Duchownego Seminaryum.

Sądy Exdywizorskie.

1 Sąd taxatorsko-exdywizorski za remissą Sądu Gł. 2go Depart. gubernii Witep. na rozdział majątku Jana I gnacego Grafa Molla Chor. Ptu Duneburgskiego między onego wierzycieli w majętności Sytowiszkach w pcie Duneburg. destynuowany, po wyexpediowaniu aktow z possesorami, i po wysłuchaniu produktow od stron jawiącyh się. w rzeczy dania czasu na repliki. stosując się do prośb tychże stron, sądy swoie do dnia 26 oktobra idącego roku odwołał, daie wiedzieć przez niniejszą awizacyą wszystkim kredytorom i debitorom pomienionego Graffa Molla, iż w następnym zjezdzie po wysłuchaniu replik izbę sądową zamknie, a stosując się do remissy na niestawających wierzycieli wieczną amissyą zapisze, jak równie na debitorach acz pod ich niestanność wskaże. Dat 1820 mca 7bra 9 dnia w Sytowiszkach.

Szymon Pakosz Sędzia Ptu Połockiego prezydujący Exdyw. Piotr Kiełpsz Sędzia Gr. Wiłkom. Exdyw. Jan Kandyd Boufał b. Pisarz Ziem. Duneburg. Exd.

---

3. Sąd Podkomorsko Exdywizorski za remissą Sądu Gł. Wileń. w majątku Izycie zeszłego Stanisława Dąmbrowskiego Komor. w pcie Wiłkom. położonym juryzdykcyą swą ufundował, naznaczając termin powtórnego zjazdu dzień 3 mca februar. następującego 1821 r. o czem w Kur. Lit. przez trzykrotne ogłoszenie strony do takowey oczewistey sprawy wpływ mające zawiadamia i aby te w terminie wyż wyrażonym stawały sub ammissione rei zastrzega. Dat 1820 r. augusta 30 dnia.

Podkomorzy Ptu Zawileyskiego Prezes Sądu Podkomorsko Exdywizor. Bernard Czechowicz Paweł Smigielski Sędzia Gr. Brasł Exdyw. Szymon Kulwieć Sędzia Grodzki Kowieński Exdywizor Regent Teofil Daneykowicz.

Arędowna Dzierżawa.

2 Policya Miasta Wilna ogłasza, iż będą się wypuszczać w arędowną tenutę z publicznych targow, domy na półrocze od 29 7bra teraźnieyszego mca do 23 aprylą następującego, 1821 roku, Josiela Szmuylowicza Beyraka i Gabryela Hereykowicza Mayzela, położenie mającego na Rudnickiey ulicy pod N. 278 równie i Icki Szlomowicza Sobola, położenie mającego na żydowskiey ulicy pod N. 217 a gdyby żądający wziąć w arędę jawili się do oney Policyi na termina 1szy 27go 2gi 28go a trzeci i ostatni 29 teraźnieyszego mca gdzie i kondycyi obwieszczone będą.

J. F. Martzelman R.

Tytularny Sowietnik Hutowicz.

Porter i Piwo angielskie.

2. W pałacu JW. Hrabiego Paca na ulicy Wielkiey znayduje się skład Porteru i Piwa angielskiego w naylepszym gatunku. fabryki krajowey z Rożanki w powiecie lidzkim; przedaje się beczkami i butelkami. O cenie dowiedzieć się można każdego czasu u Burgrabiego pałacu. W Rożance zaś gdzie się fabryka pomienionego Porteru i Piwa angielskiego znayduje układać się można o kupno z W. Zambrzyckim plenipotentem JW. Hrabiego Paca.

Lekcye języków.

2 JP. Bramati rodem Włoch otrzymał pozwolenie od Uniwersytetu Cesarskiego Wileńskiego dawania grammatyki języka włoskiego od godziny 5 do 7 po południu w sali pod N. 1 dla tych, którzyby za umówioną opłatę chcieli brać początki tego języka. Lekcya ta zacznie się od 1go października roku t., mieszka JP. Bramati w domu Tyzenhauza Chorążego na ulicy Subocz.

Wyjeżdża za granicę.

1. Do Austryi oszmiańskiego Ptu obywatel Antoni Targonski z synem Alexandrem, i dwuma poddanymi ludzmi swoimi Józefem Jurkiewiczem i Sidorem Laskowiczem, na rok jeden.

Wilno dnia 4 Października 1820 roku v. s.

Oświadczenie.

2. Roku 1820 mca 7bra dnia 25 w odpowiedź oświadczenia JW. Józefa z Krzetuszewa Wawrzeckiego generał inspektora woysk pol. i kawalera w roku 1820 junii 28 przed aktami sądu Ziem. ptu lidzkiego zapisanego i w gazetach Kuryera Lit. trzykrotnie awizowanego, WJPan Jan z Rotna Korwin Krukowski chor. b. w. pol. czyni oświadczenie przed aktami ziemskiemi wileńskiemi i całą publicznością w tém brzmieniu: mówiąc wprawdzie był dłużnym oświadczający się ś. p. JW. Tomaszowi z Krzetuszewa Wawrzeckiemu Wojewodzie senatorowi Królestwa Polskiego i kawalerowi wielu orderow za dokumentem assekuracyinym pod rokiem 1809 8bra 24 wydanym czer. zł. 610, lecz ś. p. JW. Wojewoda Wawrzecki przez wspaniałomyślność charakterowi swojemu właściwą, mając wzgląd na dwódziestoletnie góro zasługi oświadczającego się, te czer. zł. 610 za dokumentem wymienionym, przez list swóy ostateczny w r. 1816 marca 9 z Warszawy do oświadczającego się pisany i tegoż roku augusta 7 circa akta grodu lidzkiego aktykowany, odstąpił, darował, i za powrótem z Warszawy do Litwy dokument assekuracyyny zwrócić upewnił. Powtóre: za rewersem pod rokiem 1811 augusta 13 przez oświadczającego się kommissyonerowi prowiantu wileńskiego JW. Pułkownikowi Dombrowskiemu z odebrania 1375 rub. sr. wydanym, oświadczający się ś. p. JW. Wojewodzie Wawrzeckiemu nigdy dłużnym niebył. bo takowe pieniądze za wiedzą tegoż JW. Wojewody wsiąkły do obrachunku czyli przez ten sposob uspokojone. Potrzecie: lubo oświadczający się w liście swym 1816 r. januaryi 24 do JW. Wojewody Wawrzeckiego do Warszawy pisanym wyraził, iż z 1,200 rubli sr. po opłaceniu pierwszey połowy pod kwit JW. Generała, druga połowa rub. sr. 600 przy oświadczającym się pozostała, wszakże oświadczający się takowe pozostałe rub. sr. 600 czyli 200 czer. zł. JW. Wojewodzie Wawrzeckiemu w r. 1816 maja 26 do rąk w Wilnie, w domie JW. Tyszkiewiczowey oddał. Oto są trzy źródła wykazane zgasłych od dawna summ, które JW. Generał Wawrzecki w oświadczeniu swoim wyrażając, namienił, iż oświadczający się za trzema dokumentami zeszłemu bratu jego JW. Wojewodzie Wawrzeckiemu zawinił obok zaś wykazanego zawinienia, kiedy oświadczający się po nieodżałowanym zgonie ś. p. JW. Wojewody Wawrzeckiego będąc nieuspokojony w należnościach z zastępstwa za tegoż JW. Wojewodę i z pensyi nastanie biorących mianowicie w kathegoryi pierwszey za pismem własnoręcznym JW. Wojewody Wawrzeckiego o rub. sr. 845, w kategoryi drugiey podług świadectwa starosty Jałowieckiego W. Bulharyna o czer. zł 21, w kategoryi trzeciey podług rachunku przez W. Kuczyńskiego podpisanego o rubli sr. 2067 zł. 2 gr. 5 awansowanych pożyczonemi pieniądzoma na dopłacenie arędy za awulls ciwunstwa wileńskiego, od których i dopioro oświadczający się w połowie po zaspokojeniu pierszey opłacać musi procenta, w kategoryi czwartey o rubli sr. 3000 nieopłaconey pensyi, w kategoryi piątey podług świadectwa sądu niższego Ziem. grodzieńskiego W. Sekretarza Gorskiego o rub. assyg. 35 kop. 20, w kategoryi szóstey o czer. zł. 38 do kupna kocza u JW. Hrab. ni Mostowskiey opłaconych o rubli sr. 105, za wina węgierskiego beczkę o rubli sr. 30, za świadectwo opłaconych assessorowi ptu Zawiley. W. Grochowskiemu o rubli sr. 6, za dwie rolli kupioney tabaki i o rubli sr. 36 zł. 4 gr. 20, za wziętą wódkę z Meykszt niąsł dopominek do JW. Generała Wawrzeckiego jako sukcessora; JW. Generał Wawrzecki niechcący wchodzić w żadne układy i rozpoznanie naymnieysze tych stosunkow, jakie w przeciągu góro dwudziestoletnim między jego bratem, a oświadczającym się zachodzić mogły, nietylko że w należnościach oświadczającego się nieuspokoił, nietylo że po zaszley rekwizycyi w skutek listu brata swojego dokumentu assekuracyynego obok dalszych papierow in archivo zeszłego wojewody wynalezionych a należnych do zwrotu nieexstradował, ale nadto mimo zdeterminowany termin w dniu 29 7bra 1817 roku do kombinacyi i później do skutku niedoprowadzony, przed aktami Ziem. wileńskiemi pod datą 1817 apr. 30 ku krzywdzie oświadczającego się zapisał manifest, mieniąc przez ony, iż jakby list ś. p. JW. Wojewody Wawrzeckiego 1816 marca 9 z Warszawy do oświadczającego się pisany, o którym wyżey się namieniło chociaż od roku blizko na ten czas w aktach znaydował się, bydź musi zmyślonym i sfabrykowany. Niespodziewając się po JW. Generale oświadczający się takiego krzywdzącego kroku w nadgrodę, jako uwodzony nierzetelną kombinacyą, widział potrzebę dla siebie na przyszłość zrobić bespieczeństwo; jakoż w roku 1817 xbra 31 przed aktami Ziem. wileńskiemi przy objawieniu wszczególności o zachodzących między nim a zeszłym JW. Wojewodą stosunkach zapisał manifest, i wniebawnym czasie miał przedsiębrać rozprawę w ziemstwie ptu brasławskiego, lecz JW. Generał Wawrzecki po rozpoczętym procederze przez żonę oświadczającego się za kartą z przelewu od męża; z sukcessorami w Bogu zeszley Rozenowey czyli pupillami JW. Jenerała Wawrzeckiego, chcąc zyskać pokwietowaote się w tym procederze, chcąc oraz ztrudnić należnoście oświadczającego się i zatrzeć dar w liście brata swojego, mianowicie co do odstępstwa czer. zł. 610 zrobiony, uprzedził procederem oświadczającego się do ziemstwa lidzkiego biórąc za szczególną podstawę w dowodzeniach swóy manifest co do zyskania za papierami in archivo brata swego wynalezionemi i do zwrotu przynależnymi, nienależney satysfakcyi, oświadczający się idąc odpowiednie w zaregulowanych napastnie do siebie stosunkach a w dowodzie poszukiwania swoich należnościow pozwał JW. Generała do jednoczasowey rozprawy we wszystkim i o wszystko żądając mianowicie kompotacyi i extradycyi wszelkich swoich papierow jakieby tylo in archivo zeszłego JW. Wojewody, wynaleść się mogły za przypadnieniem sprawy w Ziem. lidzkim z powództwa JW. Generała, gdy zyskał oświadczający się tylo odpowiednie onemu za pozwem swoim łączenie, udał się do sądu Gł. o zyskanie jednoczasowey rozprawy w jakim porządku sąd główny Litewski 2 departamentu guber. grodzieńskiey dekretem swoim w roku 1818 8bra 26 naznaczył podług pozwu oświadczającego się

w ziemstwie lidz. jednoczasową rozprawę, po przeyściu dalszych kolei procederowych i w tém objekcie mianowicie po spełnieniu przez JW. Generała ogólney komportacyi a za przypadnieniem sprawy w ziemstwie lidzkim ku oczywistemu rozbiorowi, chociaż ziemstwo lidzkie ex prioritate w roku 1820 junii 23 dekretem swoim JW. Generała w jego stosunkach przeciwko oświadczającego się ewazyi do przysięgi dopuściło i chociaż oświadczającemu się niektóre pretensye, nienależnie pokasowało, a niektóre za juramentami rokognoskowało, wszakże od całkowitego swojego dekretu na dniu 30 junii 1820 roku appellacyą do sądu Gł. dopuściło, z takiego zatem powodu szukając oświadczający się własnego bezpieczeństwa ostrzega wszczególności publicznie każdego, iżby z JW. Generałem Wawrzeckim o summy dlań przez ziemstwo lidzkie za juramentami rekognoskowane, nikt pod naymnieyszym pozorem w żadne układy niewchodził i przelewami nienabywał, jak oraz iżby też równie assekuracyi pod r. 1807 9bra 1 między zeszłym JW. Wojewodą Wawrzeckim a oświadczającym się zawieraney nienabywał, gdyż ta umorzona i z dalszemi papierami od JW. Ganerała przynależy oświadczającemu się do extradycyi a względem czego wszystkiego po dopuszczoney appellacyi za wyniesionemi jey pozwami oświadczający się w sądzie głów. 2 depar. guber. litewsko grodzieńskiey zaprowadził proceder, jakowe zaś moje oświadczenie zanosząc gdyby mogło doyść lepiey publicznie wiadomości każdego jeszcze do gazet Kuryera Litewskiego na cel trzykrotnego zaawizowania podać przyrzekam i w dowodzie własnoręcznie podpisuję.

Jan z Rotna Korwin Krukowski Chorąży.

Roku 1820 mca 7bra 25 dnia przed aktami ziemskiemi powiatu wileńskiego stawając osobiście WJP. Jan z Rotna Korwin Krukowski chorąży woysk pol. takowe oświadczenie do akt podał. Przyjąłem Jan Zienkowicz Wileń. Ziem. Regent.

Zaświadcza się że oświadczenie takowe przez Redakcyą Kuryera Litewskiego do druku przyjęte bydź może Regent Zienkowicz.

Uwiadomienie.

2 Już raniey przed kilku laty, ostrzegało kupiectwo Liebawskie; handlujących z Liebawą z prowincyą Polsko-Litewskiey i Zmudzkiey, Państwa Rossyiskiego, przez publikacyę w tamecznych spólnych kościołach i synagogach uiszczoną, aby len i pięka, przywożone tu do Libawy ku sprzedaniu nayzupełniey oczyszczane były, dla uniknienia ztąd szkody tey, że, jeżeli rzeczone towary niezupełnie czyste, w tuteyszey brakarni okażą się, te nieprzyjęte i nazad odesłane zostaną.

Doświadczenie przekonywa, że od pory rzeczoney publikaty, owe ostrzeżenie zaniedbane, a przez to, różne niemiłe, handel tamujące wydarzenia, zprzyczyniło.

Z tego powodu przedsięwzięło kupiectwo Libawskie, od ninieyszey pory, dla sprostowania dobra i porządku tak swey brakarni, i tuteyszego handlu, jako też dobra i korzyści skarbowey Monarszey, następujące prawidła, ciągle i nieodmiennie zachować.

1) Że, od pory ninieyszey publikaty, spólny tu do miasta przywieziony, niezupełnie oczyszczony len i pięka zostaną koniecznie oczyszczone w tuteyszey brakarni mieyskiey i odbierane nazad takowe towary bydź niemogą.

2) Że takowe onych oczyszczenie, tuteyszym przysięgłym, tychże towarow robotnikom, za każdą wiązkę lnu lub pięki, 7½ kop. sr. ma się opłacać.

3) Że nieczysty len i piękę, rzeczeni tuteysi przysięgli robotnicy pod wagę przyymować toż

4) Że po ukończonem oczyszczeniu tychże towarow, one, należącemu, czyli właścicielowi tychże towarow, pod wagą oddawać będą, który w ten czas tylko

5) Za te oczyszczone towary swoje, cenę umowioney opłaty od kupującego te towary, bezpiecznie otrzyma.

6) Zbrakowany tu len i pięka niebędą zwracane tu przywożącym te towary, gdyż wzrasta przez to ta niegodziwość, że ci przywożący, nocami takowe towary potajemnie przedają.

7) Że kamień 1 moczonego lnu, od pory ninieyszey wiadomości, jednym rub. sr. drożey, jak niemoczony len popłacać się tu będzie; przeto jest życzeniem tuteyszego kupiectwa, aby przedający swóy len, z powodu własnego pożytku, len zupełnie, jak potrzeba, wymaczali, przed wyrobieniem onego.

Gdy libawskie kupiectwo ninieyszą, urzędową wiadomość publiczności tak ogłasza, życzy, aby każdy właściciel lnu i pięki przysyłający się do Liebawy ku sprzedaniu one na mieyscu swoim nayprzyzwoiciey oczyszczał, a tém samém i wydatkom, w przeciwném zdarzeniu, wynikającym, i przewłokom czasu, które z powodu oczyszczenia tu rzeczonych towarow, nieodbicie wynikają, mógł zapobiedz. Libawa d. 10 7bra 1820 r.

Eberhard Chrystoph Kolb, Starszy miasta Libawskiego kupiectwa.

Na żądanie tłomaczył z niemieckiego, Kurlandzki kanonik proboszcz Libawski.

X. Ignacy Charudzki.

Sądy Eddywizorskie.

2 Za remissą Sądu Ziem. Ihumeń. teraź. 1820 r. februaryi 4 dnia nastałą, Sąd podkomorski Pttu Ihumeń. na rozdział majętność Dwurzecza w Ihumeńskim pcie leżącey między dwóch braci Rycharda Sędziego Gran. Ihumeń. i Atanazego Szambelanica Szyszkow udeterminowany, z wolnością odbywania czynności choćby pod niestanność którey kolwiek strony, w terminie z obwieszczenia wypadającym w roku teraźn. 1820 apryla 17 dnia do majętności Dwurzecza przybywszy, i Sądy zareassumowawszy, weryfikacyą pomiaru przez wyznaczonego geometrę naznaczywszy, oraz dalsze czynnoście pierwszemu zjazdowi właściwe załatwiwszy do dnia 20 7bra teraźn. 1820 roku czynność swą odroczył, w którym terminie z odroczenia oraz z powtórnego obwieszczenia wypadającym, podobnież do majętności Dwórzecza zjechawszy, i za złożeniem przez geometrę mappy oraz inwentarzy geometrycznego i ekonomicznego, wizyą urzędową względem granic oraz gatunkow ziemi, łąk, lasow, uczyniwszy, na żądanie W. Atanazego Szyszki odkład sądow do dnia 15 nowembra teraźn. 1820 r. z racyi niestanności W. Rycharda Szyszki udeterminował, w którym terminie powyżey wzmienionym, że na skutek remissy choćby pod niestanność którey kolwiek strony czynność poruczoną odbędzie, przez ninieyszą awizacyą zawiadamia. Dat w Dwurzeczu 1820 roku 7bra 22 dnia. Wincenty Moszyński Podkomorzy Ihumeń.